

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ผลงานแปลของนักแปลผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นงานที่มีคุณภาพ และได้รับการเผยแพร่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม กลวิธีในการแปลยังยึดแนวทางตามโครงสร้างภาษาศาสตร์ของต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ใช้การเทียบเคียงความหมายการแปลในระดับวลีและประโยค โดยลักษณะผลงานใช้แนวทางตามหลักการแปลของไนดา (Nida, 1974) และ เทเบอร์ (Taber, 1982) ซึ่งได้ให้นิยามว่า องค์ประกอบของการแปล คือ การผลิตสารในภาษาของผู้รับสารให้มีความเป็นธรรมชาติ และมีความหมายเท่าเทียมกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด โดยทั้งความหมาย และรูปแบบการใช้ภาษา ต้องมีความหมายใกล้เคียงกัน (dynamic equivalence)

ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างนามวลีภาษาอังกฤษ กับบทแปลฉบับภาษาไทยในข้อเขียนประเภทวรรณกรรมในงานวิจัยฉบับนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลได้เป็น 2 ตอน คือ กลวิธีการเปลี่ยนนามวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและปัญหาการแปลที่ผู้วิจัยพบจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

กลวิธีการเปลี่ยนนามวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

ผลการวิจัยจะแยกอธิบายตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีการเปลี่ยนนามวลีทั้ง 4 ลักษณะโดยเรียงลำดับจากจำนวนความถี่ที่พบจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ

1. **กลวิธีการปรับคำแปล** เป็นการแปลแบบเอาความ คือ มุ่งด้านความหมายเป็นสำคัญ จากการศึกษ พบกลวิธีการปรับคำแปลในทุกโครงสร้าง รวมทั้งสิ้น 351 ครั้ง จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 538 ตัวอย่าง ความถี่คิดเป็นร้อยละ 65.24 สาเหตุของการปรับคำแปลเนื่องมาจากภาษาอังกฤษมีรูปโครงสร้างแตกต่างกับภาษาไทยหลายประการ (Lado, 1986) การปรับคำแปลทำให้ผู้อ่านสามารถสื่อความหมายได้เทียบเคียงต้นฉบับภาษาอังกฤษ อีกทั้งได้รับวรรณกรรมตามลักษณะธรรมชาติอย่างโครงสร้างในภาษาไทยด้วย จากการศึกษครั้งนี้สามารถสรุปกลวิธีการปรับคำแปลได้ 10 รูปแบบ คือ

- 1.1 การปรับคำแปลโดยละไม่แปลคำนำหน้าคำนาม พบในทุกโครงสร้างด้วยความถี่ สูงสุด เนื่องจาก determiner เป็นคำที่ต้องใช้นำหน้าคำนามภาษาอังกฤษเสมอ แต่

ลักษณะธรรมชาติของภาษาไทยไม่จำเป็นต้องมีคำนำหน้าคำนาม ดังนั้น ในการแปลความจึงปรับคำแปลโดยการละไม่แปลคำนำหน้าคำนาม เมื่อกล่าวถึงคำนามทั่วไปหรือเมื่อกล่าวถึงคำนามนั้น ๆ มาแล้ว

1.2 การปรับคำแปลโดยละไม่แปลความหมายพหูพจน์ คำนามในภาษาอังกฤษมีกฎเกณฑ์ชัดเจนสามารถเปลี่ยนรูปเพื่อแสดงพจน์ได้ แต่ในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำนาม ผู้แปลจึงละไม่แปลความหมายพหูพจน์

1.3 การปรับคำแปลโดยละไม่แปลคำแสดงความเป็นเจ้าของ ลักษณะนี้จะปรากฏเมื่อผู้เป็นเจ้าของมีสิ่งมีชีวิต

1.4 การปรับคำแปลโดยเพิ่มเติมคำต่าง ๆ หน้าจำนวนตัวเลข เช่น เพิ่มคำว่า “กว้าง เวลา เนื้อที่” ตามลักษณะการแปลคำบอกจำนวนในภาษาไทย คือแปลคำนามหลัก ตามด้วยจำนวนตัวเลข ซึ่งบางครั้งอาจมีคำว่า “จำนวน” ปรากฏอยู่ด้วยและตามด้วย คำลักษณนาม

1.5 การปรับคำแปลโดยเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์เป็นรูปอนุประโยค พบมากในการแปลส่วนขยายที่เป็นวลี

1.6 การปรับคำแปลโดยเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์เป็นรูปประโยค พบมากในโครงสร้างที่มีส่วนขยายหลาย ๆ คำ

1.7 การปรับคำแปลโดยเปลี่ยนหน้าที่จากนามวลีเป็นกริยาวลี

1.8 การปรับคำแปลโดยเปลี่ยนหน้าที่จากนามวลีเป็นวิเศษณ์วลี

1.9 การปรับคำแปลโดยการเปลี่ยนวากจกจากโครงสร้าง passive voice เป็น active voice เพราะสำนวนไทยไม่นิยมใช้คำว่า “ถูก + กริยา” กับการกระทำที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี

1.10 การปรับคำแปลโดยการปรับสำนวนภาษา เป็นการถอดความแบบให้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า สาเหตุของการปรับคำแปล เนื่องมาจากภาษาอังกฤษมีรูปโครงสร้างแตกต่างกับภาษาไทยหลายประการ (Lado, 1986) การปรับคำแปลทำให้ผู้อ่านสามารถสื่อความหมายได้เทียบเคียงต้นฉบับภาษาอังกฤษ อีกทั้งได้รับอรรถรสตามลักษณะธรรมชาติอย่างโครงสร้างในภาษาไทยด้วย

2. วิธีการแปลตรงตัว เป็นการถ่ายทอดความหมายที่เหมือนกันทั้งด้านรูปแบบและความหมายตามที่อ้างถึงในต้นฉบับภาษาอังกฤษทุกคำรวมทั้งการแปลแบบทับศัพท์ด้วย จากการศึกษา พบกลวิธีการแปลตรงตัว รวมทั้งสิ้น 155 ครั้ง จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 538 ตัวอย่าง ความถี่คิดเป็นร้อยละ 28.81 โครงสร้างที่ใช้กลวิธีการแปลตรงตัวมากกว่ากลวิธีการแปลแบบอื่น ๆ มี 3 โครงสร้าง คือ

2.1 โครงสร้าง 1.2 demonstrative + head noun ได้แก่ นามวลีที่ประกอบด้วยคำแสดงความชี้เฉพาะและคำนามหลัก

2.2 โครงสร้าง 1.4 quantifier + head noun ได้แก่ นามวลีที่ประกอบด้วยคำแสดงปริมาณและคำนามหลัก

2.3 โครงสร้าง 1.5 numeral + head noun คือ นามวลีที่ประกอบด้วยคำบอกจำนวนและคำนามหลัก

ผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่ากลวิธีการแปลแบบตรงตัวจะเกิดขึ้นเมื่อภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลมีรูปโครงสร้างเหมือนกัน โดยเมื่อแปลแล้วนามวลีเหล่านั้นก็จะทำหน้าที่อย่างเดียวกันกับในต้นฉบับด้วย

3. กลวิธีการเพิ่มคำแปล เป็นการเพิ่มเติมความจากเนื้อหาในต้นฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่องกับความเดิม จากการศึกษาพบกลวิธีการเพิ่มคำแปลไม่มากนัก เพียง 20 ครั้ง จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 538 ตัวอย่าง ความถี่คิดเป็นร้อยละ 3.72 โดยลักษณะการเพิ่มคำแปลที่พบในงานวิจัยนี้มี 4 รูปแบบ ดังนี้

3.1 การใช้คำจากกลุ่ม เป็นการเพิ่มคำแปลโดยใช้คำที่รู้จักกันทั่วไปและมีความหมายกว้างขึ้นนำหน้าคำนาม

3.2 การอธิบายความเพิ่มเติม เป็นการเพิ่มคำแปลให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาในต้นฉบับมากยิ่งขึ้น

3.3 การแปลเพิ่มความคำวิสามานยนนามควบคู่กับการทับศัพท์

3.4 การแปลซ้ำข้อความเดิมที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว

จากการศึกษาพบว่า กลวิธีเพิ่มคำแปลส่วนใหญ่จะมุ่งย้ำความเดิมที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว โดยมีการปรับรูปแบบและสำนวนภาษาด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความได้ต่อเนื่อง

4. กลวิธีการละไม่แปล เป็นการตัดละไม่แปลทั้งนามวลีหรือการตัดละข้อความเพียงบางส่วน เช่น ละไม่แปลคำสรรพนามหรือส่วนขยาย เพราะข้อความเหล่านั้นถูกกล่าวถึงมาแล้ว จากการศึกษาพบกลวิธีการละไม่แปลเพียง 12 ครั้ง จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 538 ตัวอย่าง ความถี่คิดเป็นร้อยละ 2.23 โดยลักษณะการละไม่แปลที่พบในงานวิจัยครั้งนี้มี 4 รูปแบบ ดังนี้

4.1 การละไม่แปลประธานหรือกรรมที่เป็นคำสรรพนามในส่วนขยายของนามวลี

4.2 การละไม่แปลบางข้อความในส่วนขยายของนามวลี

4.3 การละไม่แปลคำนามหลักในนามวลี

4.4 การละไม่แปลทั้งคำนามหลักและส่วนขยาย

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า กลวิธีจะไม่แปลเกิดขึ้นเมื่อข้อความเหล่านั้นถูกกล่าวถึงมาแล้ว หรือเพราะข้อความเหล่านั้นไม่ใช่ใจความสำคัญในเนื้อหา

เมื่อวิเคราะห์กลวิธีการเปลี่ยนนามวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยทั้ง 4 แบบแล้ว สามารถสรุปได้ว่ากลวิธีการแปลข้อเขียนประเภทวรรณสารยังยึดแนวทางตามโครงสร้างเชิงภาษาศาสตร์ กล่าวคือ ใช้การเทียบเคียงความหมายการแปลในระดับวลีและประโยค โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ อันเป็นส่วนประกอบของโครงสร้าง เช่น การนำคำมาเรียงเป็นวลี เป็นต้น และการแปลความเพื่อให้ได้ความหมายเทียบเคียงต้นฉบับ ใช้หลายทฤษฎีร่วมกัน เช่น ทฤษฎีสโคพอส ซึ่งเป็นการนำเสนอ ข้อมูลต่างๆ จากวัฒนธรรมต้นทางให้แก่วัฒนธรรมปลายทางในรูปแบบของภาษาปลายทางหรือทฤษฎีวิัจจนกรรมซึ่งผู้แปลจะต้องศึกษาว่าตัวบทที่ต้องแปลนั้นเป็นชนิดใดและในวัฒนธรรมปลายทางนิยมใช้โครงสร้างทางภาษาแบบใดกับตัวบทนั้นๆ เนื่องจากรูปแบบของภาษาจะแสดงเจตนาของผู้พูดได้ในการแปลจึงควรคำนึงถึงข้อความตามบริบทมากกว่ายึดติดกับตัวภาษา

ปัญหาการแปลที่พบจากการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเปรียบเทียบนามวลีภาษาอังกฤษทั้ง 20 โครงสร้างกับบทแปลฉบับภาษาไทย สามารถสรุปประเด็นปัญหาการแปลที่พบจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การเลือกใช้คำเชื่อมระหว่างข้อความ ในภาษาอังกฤษสามารถเรียงคำขยายต่อกันได้แบบ คำคุณศัพท์และ คำนาม (adjective + noun) แต่ในภาษาไทยมีการเรียงลำดับคำขยายในประโยคแตกต่างจากภาษาอังกฤษ ดังนั้น ในการแปลเป็นภาษาไทยส่วนใหญ่จึงมีการเพิ่มเติมคำบุพบทหรือคำเชื่อมระหว่างคำทั้งสองประเภทนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าคำคุณศัพท์ในนามวลีนั้นเป็นคำที่มีรูปมาจากคำนาม หรือเมื่อนามวลีภาษาอังกฤษนั้นประกอบด้วยส่วนขยายมากกว่า 1 คำ ลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยลักษณะภาษาไทยในงานแปลทางวิชาการของ นันทวัน ผลฉาย (2532) ซึ่งทำให้นามวลีภาษาไทยที่แปลมาจากภาษาอังกฤษมีโครงสร้างที่ซับซ้อนขึ้นเพราะมีส่วนขยายยาว ๆ และมีการใช้คำเชื่อมเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการแปลความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การเติมคำเชื่อมระหว่างคำนามหลักกับส่วนขยายประเภทต่าง ๆ เพราะในภาษาอังกฤษมีคำคุณศัพท์หลายประเภทซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนว่าคำเชื่อมตัวใดเหมาะสมกับคำคุณศัพท์ลักษณะใด หรือควรใช้คำเชื่อมนั้น ๆ หรือไม่ในแต่ละโครงสร้าง เช่น historical document อาจแปลว่า เอกสารด้านประวัติศาสตร์ เอกสารเชิงประวัติศาสตร์ เอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เอกสารทางประวัติศาสตร์ หรืออาจแปลว่า เอกสารประวัติศาสตร์ โดยไม่

ใส่คำเชื่อมก็ได้ ทุกคำแปลล้วนมีความหมายใกล้เคียงกัน ทั้งสิ้น การเลือกใช้คำเชื่อมจึงเป็นปัญหาประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณาในการแปลความว่าจะแปลอย่างไรจึงจะเหมาะสม

2. การเปลี่ยนรูปโครงสร้างในภาษาฉบับแปล ปัญหาในการแปลที่ผู้วิจัยพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเปลี่ยนรูปโครงสร้างในภาษาฉบับแปล เนื่องจากพบในเกือบทุกโครงสร้าง โดยส่วนใหญ่พบใน 3 โครงสร้างที่ไม่ปรากฏกลวิธีการแปลแบบตรงตัว ได้แก่

2.1 โครงสร้าง 3.3 determiner + head noun + adjectival phrase ใช้กลวิธีการแปลโดยเปลี่ยนรูปโครงสร้างในภาษาฉบับแปลทั้งสิ้นเพราะการแปล adjectival phrase ซึ่งเป็นวลีที่ลดรูปมาจาก relative clause จะแปลเป็นอนุประโยคเหมือนรูปเต็ม (นเรศ สุรสิทธิ์, 2544, หน้า 197) และสามารถแปลเป็นรูปประโยคได้ด้วย (เฉลิมศรี จันทสิงห์, 2528, หน้า 57) แต่ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนว่าเมื่อใดควรเปลี่ยนรูปเป็นอนุประโยคหรือเป็นประโยค

2.2 โครงสร้าง 3.4 determiner + head noun + participial phrase เป็นรูปโครงสร้างที่ไม่มีใช้ในภาษาไทยจึงไม่สามารถแปลแบบตรงตัวได้ ฉะนั้นในการแปลจึงต้องใช้โครงสร้างรูปอนุประโยคหรือรูปประโยคแทน หรืออาจเปลี่ยนโครงสร้างโดยการปรับจำนวนภาษาให้สอดคล้องกับบริบท กล่าวคือ เปลี่ยนหน้าที่จากนามวลีเป็นกริยาวลีหรือวิเศษณ์วลีด้วย ดังนั้น จึงเป็นปัญหาว่าเมื่อใดควรใช้รูปโครงสร้างแบบใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการถ่ายทอดลักษณะภาษาอังกฤษในนวนิยายแปลภาษาไทยของ ขนิษฐา ดวงพัศตราพร (2534)

2.3 โครงสร้าง 4.1 determiner + premodifier + head noun + postmodifier ปัญหาในการแปลความเกิดขึ้น เพราะเป็นรูปโครงสร้างที่มีส่วนขยายหลายประเภททั้งอยู่หน้าคำนาม และหลังคำนาม ขณะที่ส่วนขยายความในภาษาไทยมีเฉพาะหลังคำนามเท่านั้น ในการแปลให้ได้ความเทียบเคียงกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ จึงใช้กลวิธีการปรับคำโดยเปลี่ยนโครงสร้างเชิงไวยากรณ์เป็นส่วนใหญ่ ดังที่ หอมหวล ชื่นจิตร (2527) ได้เสนอแนวทางในการแปลนามวลีที่มีส่วนขยายยาว ๆ ให้ได้ความหมายชัดเจนสามารถเทียบเคียงต้นฉบับได้ คือ การเปลี่ยนโครงสร้างให้เป็นรูปประโยค หรือรูปอนุประโยค

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การเลือกใช้รูปโครงสร้างในภาษาฉบับแปลให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์จึงขึ้นอยู่กับลีลาของนักแปลแต่ละท่าน เนื่องจากการแปลเป็นศิลปะของการใช้ภาษาเขียน (Newmark, 1981) ดังนั้น โครงสร้างนามวลีแบบเดียวกันจึงสามารถแปลเป็นรูปอนุประโยคหรือรูปประโยคก็ได้โดยยังคงความหมายเหมือนในต้นฉบับ หรืออาจแปลโดยเปลี่ยนหน้าที่เป็นกริยาวลีหรือวิเศษณ์วลีก็ได้ ซึ่งหลักในการปรับคำแปลนามวลีภาษาอังกฤษโดยการเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์ไม่มีกฎเกณฑ์และรูปแบบที่แน่นอนตายตัว ฉะนั้น การเลือกใช้รูป

โครงสร้างภาษาไทยให้เหมาะสมกับความหมายจึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ต้องพิจารณาในการแปลความ

อย่างไรก็ตาม แม้จะพบปัญหาในการแปลจากการวิเคราะห์ข้อมูลบ้าง แต่งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาลงานที่ดีมีคุณภาพของนักแปลผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับการเผยแพร่และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงสามารถใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการฝึกแปลอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานแปลได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษากลวิธีการแปลนามวลีในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบการแปลนามวลีภาษาอังกฤษ 20 โครงสร้างกับบทแปลภาษาไทยในงานเขียนประเภทวรรณกรรม รวมทั้งศึกษาปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาพบว่ายังมีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจอันเป็นประโยชน์ต่อการแปลอีกหลายประการ จึงแบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ลักษณะ คือข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปและข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาและวิจัยครั้งต่อไป มี 3 ประการคือ

1.1 ศึกษาการแปลนามวลีภาษาอังกฤษในข้อเขียนประเภทอื่น ๆ เช่น บันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย หรือข้อเขียนประเภทรจนาสารและโฆษนาสาร เป็นต้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนามวลีภาษาอังกฤษที่ปรากฏในงานวิจัยฉบับนี้นำมาจากข้อเขียนประเภทวรรณกรรมเท่านั้น

1.2 ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการแปลกริยาวลีหรือวิเศษณ์วลี เพื่อหาหลักเกณฑ์ในการแปลข้อความลักษณะต่าง ๆ

1.3 ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการแปลเกี่ยวกับการเลือกใช้คำเชื่อมระหว่างคำนามหลักกับส่วนขยายในการแปลนามวลีภาษาอังกฤษแต่ละโครงสร้างเพื่อนำมา ซึ่งข้อเสนอแนะในการแปลให้ได้ความหมายเทียบเคียงต้นฉบับมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ มี 3 ประการคือ

2.1 นำผลการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการปรับคำแปลทั้ง 10 รูปแบบไปใช้ในการสอนแปลข้อความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพื่อให้ได้ความหมายตรงตามต้นฉบับภาษาอังกฤษและได้รับอรรถรสตามลักษณะโครงสร้างอย่างในภาษาไทย

2.2 นำปัญหาที่ผู้วิจัยพบจากการวิเคราะห์กลวิธีการแปลนามวลีภาษาอังกฤษแต่ละโครงสร้างไปใช้เป็นข้อควรพิจารณาในการแปลข้อความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

2.3 เนื่องจากในการศึกษาคั้งนี้พบการแปลคำนามรูปพหูพจน์หลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้คำว่า “บรรดา พวก” นำหน้าคำนามพหูพจน์ การใช้คำซ้ำ หรือการใช้คำว่า “ต่าง ๆ มากมาย” วางไว้หลังคำนามพหูพจน์ ซึ่งทำให้ความหมายที่เปลี่ยนนั้นสละสลวยตามลักษณะธรรมชาติของภาษาไทย จึงควรนำเทคนิคการแปลความหมายของคำนามรูปพหูพจน์ที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ไปใช้ในงานแปลประเภทอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University